

MODERUJÍCÍ VLIV POHLAVÍ VE VZTAHU MEZI EMOČNÍ BLÍZKOSTÍ, FYZICKOU PŘITAŽLIVOSTÍ A SPOLEČNÝM SOUŽITÍMⁱ

Partnerské vztahy jsou důležitou součástí lidského života a jejich kvalita významně ovlivňuje psychickou pohodu jedinců. Baumeister a Leary (1995) uvádějí, že potřeba sounáležitosti je základním lidským motivem, což se odráží v důležitosti partnerských vztahů pro psychické zdraví. Výzkumy naznačují, že představy o ideálním partnerovi a ideálním vztahu mohou ovlivňovat vztahovou spokojenost. Fletcher et al. (1999) identifikovali jako jednu z hlavních charakteristik ideálního partnera emoční blízkost a důvěryhodnost. Tyto faktory hrají zásadní roli při formování partnerského vztahu a jejich vzájemná interakce ovlivňuje dlouhodobou stabilitu vztahu (Huston & Houts, 1998).

V českém prostředí se problematikou partnerských vztahů zabýval Křivohlavý (2012), který zdůrazňuje význam emocionálního porozumění a vzájemné podpory v dlouhodobých vztazích. Podle něj je důvěra klíčovým aspektem vztahové spokojenosti a její absence vede k narušení stability partnerství. Podobné závěry přináší i výzkumy Vágnerové (2007), která popisuje vliv psychologických faktorů na kvalitu partnerských vztahů a zdůrazňuje individuální rozdíly ve vnímání vztahové blízkosti.

Interakce mezi jednotlivými faktory vztahové spokojenosti se může lišit v závislosti na dalších proměnných, jako je věk nebo pohlaví. Feingold (1992) ve své metaanalýze dokládá, že muži a ženy mohou přikládat odlišný význam jednotlivým aspektům partnerského vztahu. Například ženy častěji zdůrazňují význam emoční blízkosti, zatímco muži dávají větší váhu fyzické přitažlivosti (Eastwick et al., 2014). Tyto rozdíly mohou ovlivňovat i vnímání společného soužití jako klíčového prvku vztahové spokojenosti.

Tento výzkum se zaměří na zkoumání vztahu mezi emoční blízkostí, fyzickou přitažlivostí a společným soužitím jako indikátorem vztahové spokojenosti. Současně bude analyzována moderující role pohlaví, což umožní identifikovat rozdíly v hodnocení těchto faktorů mezi muži a ženami. Výsledky této studie mohou přispět k lepšímu porozumění mechanismů, které ovlivňují partnerské soužití, a poskytnout podklady pro praktické aplikace v oblasti párové terapie a poradenství.

Zvolená metoda

Platnost hypotézy o vlivu emoční blízkosti, fyzické přitažlivosti a pohlaví na hodnocení společného soužití jsme ověřovali s pomocí **lineární regrese s interakcemi**. Jedná se o statistický model, který popisuje vztah mezi spojitou závislou proměnnou a skupinou spojitých či kategoriálních prediktorů. Do modelu jsme zařadili následující proměnné:

Závislá proměnná

- **Společné soužití** – subjektivní hodnocení kvality soužití ve vztahu.

Regresory

- **Emoční blízkost** – subjektivně vnímaná emocionální blízkost k partnerovi.
- **Fyzická přitažlivost** – subjektivně vnímaná fyzická přitažlivost partnera.
- **Interakce emoční blízkosti a pohlaví** – testování, zda vliv emoční blízkosti na hodnocení společného soužití závisí na pohlaví.
- **Interakce fyzické přitažlivosti a pohlaví** – testování, zda vliv fyzické přitažlivosti na hodnocení společného soužití závisí na pohlaví.

Kovariátii

- **Pohlaví** – kategoriální proměnná (0 = muž, 1 = žena), která slouží jako moderátor vztahů mezi prediktory a závislou proměnnou.

Do modelu jsme zahrnuli interakční termíny, abychom ověřili, zda se vliv emoční blízkosti a fyzické přitažlivosti na hodnocení soužití liší mezi muži a ženami. Model umožňuje identifikovat nejen přímý vliv emoční blízkosti a fyzické přitažlivosti na hodnocení společného soužití, ale také zkoumat, zda se tyto vztahy liší podle pohlaví respondentů. Analýza byla provedena v programu **Statistica**.

Výsledky

Celkový **počet respondentů** v našem souboru činí 676 osob. Z tohoto počtu bylo 137 mužů a 539 žen, což znamená, že ženy tvořily přibližně 80 % vzorku. **Emoční blízkost** se pohybovala v rozmezí 10 až 50 bodů, s průměrnou hodnotou 41,2 bodu. To naznačuje, že většina respondentů vnímala svou emoční blízkost k partnerovi spíše vyšší. **Fyzická přitažlivost** byla hodnocena mezi 4 a 20 body, přičemž průměr činil 15,3 bodu. To ukazuje na relativně rozprostřené hodnocení přitažlivosti, avšak s tendencí k vyšším hodnotám. **Společné soužití** mělo rozpětí 4 až 20 bodů s průměrem 15,6 bodu, což napovídá, že subjektivní hodnocení kvality soužití bylo v průměru poměrně pozitivní.

Tabulka 1: Ukazatele kvality modelu

R ²	R ² _{ADJ}	Fischerova statistika F	p hodnota
0,433	0,429	102,48	<0,001

Model vysvětluje **43,3 %** rozptylu v hodnocení společného soužití, což naznačuje jeho **středně silnou prediktivní schopnost**. Upravené R² (0,429) je velmi podobné, což potvrzuje, že zahrnuté proměnné přispívají k vysvětlení variance bez výrazného nadhodnocení modelu. **Fischerova statistika F = 102,48** s **p < 0,001** znamená, že model jako celek je **statisticky významný**, tedy alespoň některé prediktory mají **významný vliv** na hodnocení společného soužití.

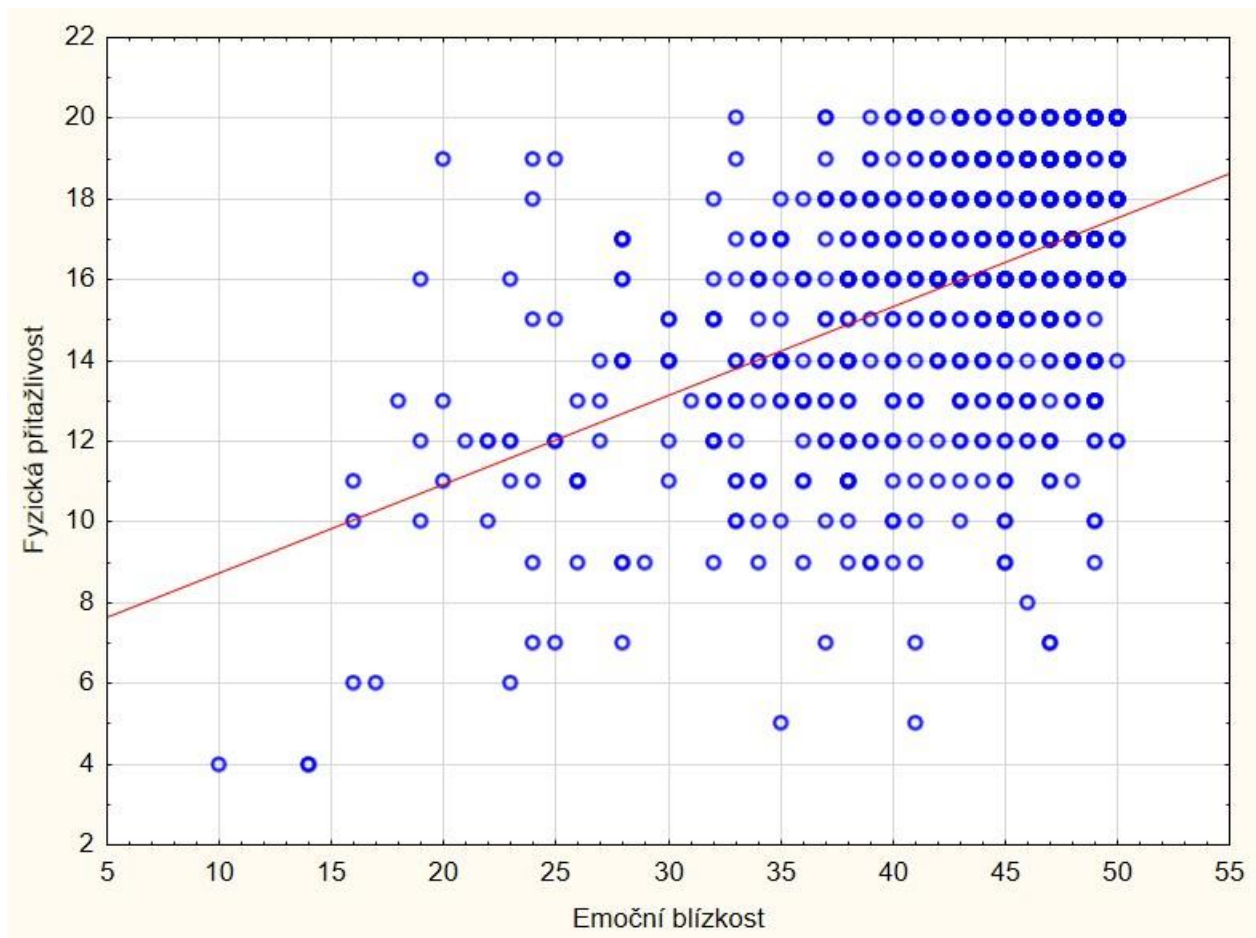
Tabulka 2: Regresní váhy a statistická významnost jednotlivých regresorů

Regresor	Regresní koeficient b	Testová statistika	p hodnota
Pohlaví	-2,753	-1,508	0,132
Emoční blízkost	0,230	14,560	<0,001
Fyzická přitažlivost	0,190	5,264	<0,001
Int. Em. blízkost a pohl.	0,047	1,061	0,289
Int. Fyz. přitažlivost a pohl.	0,028	0,303	0,762

Výsledky ukazují, že **pohlaví samo o sobě není významným faktorem** ovlivňujícím hodnocení společného soužití (**b = -2,753, p = 0,132**), což znamená, že rozdíl mezi muži a ženami v tomto ohledu není statisticky významný. **Naopak, emoční blízkost** se ukázala jako nejsilnější prediktor – **čím vyšší emoční blízkost partneři vnímají, tím lépe hodnotí společné soužití (b = 0,230, p < 0,001)**. Podobně **fyzická přitažlivost** hraje důležitou roli – **zvýšení jejího vnímání vede ke zlepšení hodnocení soužití (b = 0,190, p < 0,001)**.

Vztah mezi emoční blízkostí a fyzickou přitažlivostí je zobrazen v **Grafu 1**, který naznačuje pozitivní korelaci mezi těmito dvěma faktory. Jak je patrné, čím vyšší je emoční blízkost, tím vyšší bývá i vnímaná fyzická přitažlivost partnera.

Graf 1: Vztah mezi emoční blízkostí a hodnocením společného soužití

Interakční efekty pohlaví ukázaly, že **vliv emoční blízkosti i fyzické přitažlivosti na soužití je pro muže i ženy obdobný**. Interakce emoční blízkosti a pohlaví ($b = 0,047$, $p = 0,289$) neukázala žádný statisticky významný rozdíl v tom, jak emoční blízkost ovlivňuje hodnocení soužití u mužů a žen. Stejně tak interakce fyzické přitažlivosti a pohlaví ($b = 0,028$, $p = 0,762$) naznačuje, že vliv fyzické přitažlivosti na hodnocení soužití není mezi pohlavími odlišný.

Celkově tedy **největší vliv na hodnocení soužití mají emoční blízkost a fyzická přitažlivost, zatímco pohlaví a jeho interakce s těmito faktory nehrají významnou roli**.

Závěr

Výsledky této studie potvrzují, že emoční blízkost a fyzická přitažlivost hrají klíčovou roli v hodnocení společného soužití, zatímco pohlaví samo o sobě není významným faktorem. Zjištění tak podporují teoretické koncepty o významu intimity a přitažlivosti v partnerských vztazích (Baumeister & Leary, 1995; Fletcher et al., 1999) a naznačují, že tyto faktory mají univerzální vliv bez ohledu na pohlaví. Výsledky mohou mít praktické využití v oblasti vztahového poradenství, zejména při práci s páry, které se potýkají s problémy v emocionální blízkosti či vzájemné přitažlivosti.

Literatura

Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117(3), 497–529. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497>

Eastwick, P. W., Luchies, L. B., Finkel, E. J., & Hunt, L. L. (2014). The predictive validity of ideal partner preferences: A review and meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 140(3), 623–665. <https://doi.org/10.1037/a0032432>

Feingold, A. (1992). Gender differences in mate selection preferences: A test of the parental investment model. *Psychological Bulletin*, 112(1), 125–139. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.112.1.125>

Fletcher, G. J. O., Simpson, J. A., Thomas, G., & Giles, L. (1999). Ideals in intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76(1), 72–89. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.76.1.72>

Huston, T. L., & Houts, R. M. (1998). The psychological infrastructure of courtship and marriage: The role of personality and compatibility in romantic relationships. *The Developmental Course of Marital Dysfunction*, 114–151. DOI: <https://psycnet.apa.org/record/1998-08065-004>

Křivohlavý, J. (2012). Psychologie zdraví. Portál.

Vágnerová, M. (2007). Psychopatologie pro pomáhající profese. Portál.

ⁱ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=397>.

ⁱⁱ Kovariátem zde označujeme regresor, který přímo nesouvisí s testovanou hypotézou, ale do modelu jej vkládáme, aby zredukoval (popsal, vysvětlil) část rozptylu závisle proměnné a tím, zvýšil přesnost výsledků.